

แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

Guidelines for academic administration of schools KhonKaen primary educational service office 5

ชวัลรัตน์ หาญเชิงชัย¹, กาญจน์ เรืองมนตรี², พงษ์ศักดิ์ ภูคาบขาว³

Thawanrat Hanchoengchai¹, Karn Ruangmontri², Pongsak Phukabkhao³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 331 คน ได้มาโดยการดำเนินการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) และการเลือกแบบเจาะจง (Purposive หรือ Judgmental Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

สภาพปัจจุบันของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย แนวทางการบริหารงานวิชาการควรให้ครูมีการวางแผนอย่างอิสระในการออกแบบและกำหนดสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระที่ได้รับมอบหมาย

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, สถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ ศึกษาพิเศษเชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

¹ M.E.D Education Administration, Faculty of Education ,Mahasarakham University

² Assistant Professor, Faculty of Education, Mahasarakham University

³ Supervisors specialized accreditation ,KhonKaen primary educational serviceoffice 1

Abstract

The objective of this study was to investigate the states problems and guidelines for academic administration of schools in Khon Kaen primary educational service office no.5 for 331 questionnaires were completed by educational administrators and academic staff. The characteristics and normative data of study samples were expressed as frequency, percentages, means, standard deviation (SD) and interviews The data were analyzed using content analysis.

The results found that

The states of academic administration of schools under the Khon Kaen primary educational service office 5 were at high level. The problems of academic administration were at low level.

The guidelines for academic administration are class administration and subject planning should independently managed by academic staff according to school curriculum.

Keywords: Academic administration, Schools, Khon Kaen primary educational service office 5

บทนำ

การศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้าน และสมดุลเพื่อ เป็นฐานหลักของการพัฒนาโดยมีเป้าหมายให้คนไทยเป็นคนดี เก่ง มีความสุข มีความรู้เชิงวิชาการ และ สมรรถนะทางวิชาชีพ ใฝ่เรียนรู้ แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีสุขภาพทั้งกายและใจที่สมบูรณ์ สามารถประกอบอาชีพ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พร้อมกับสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้โดยมุ่งพัฒนาคนไทยเป็นสังคมแห่งคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ มีการสร้าง องค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ทรัพยากรทางปัญญาเพื่อการเรียนรู้ นำ ไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ อย่าง ยั่งยืน มีสุขภาวะ ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และเอื้ออาทรรวมทั้งพัฒนาสภาพแวดล้อม เพื่อเป็นฐาน ในการพัฒนาคน และสร้างสังคมคุณธรรมภูมิปัญญาและการเรียนรู้ (สำนักงานสภาการศึกษา. 2554: 17-19) การขับเคลื่อนที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น สถานศึกษามีบทบาทหลักในการพัฒนา โดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็ก

เยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะ ได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะและการพัฒนาอย่างมั่นคงในด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา และร่างกาย รวมถึงมีความสามารถในการคิดเป็น ทำเป็น และสามารถแก้ปัญหาได้ และ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งคุณลักษณะของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นจะเป็นหน่วยงานบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของท้องถิ่นโดยอาศัยการนโยบายที่กำหนดในระดับชาติ เป็นแนวทาง ด้วยการคำนึงถึงคุณภาพ และศักยภาพในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ด้วยตนเอง ภายใต้ภารกิจร่วมกันระหว่างเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา และรวมพลังกันในการ ดำเนินงานสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กร และบุคลากรทั้งภาครัฐและเอกชน การรวมกลุ่ม สถานศึกษาซึ่งเป็นแนวทางหลักในเพิ่มประสิทธิภาพ และเสริมพลังให้สถานศึกษาสามารถจัดบริการได้ กว้างขวางหลายรูปแบบ ซึ่งผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่างๆ จะเข้ามา มีบทบาทในฐานะร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบ โดยการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นโดยทั่วไปแล้วจะมีการจัดการบริหารงานหลัก

4 ด้าน ด้วยกันคือ การบริหารทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารวิชาการ การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ ทิศทาง แนวปฏิบัติงานวิชาการด้วยการส่งเสริมสนับสนุน พร้อมทั้งก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่มีความรู้ สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักการ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานหลักในการจัดการศึกษาของสถานศึกษารวมถึงเป็นเครื่องชี้วัด ความสำเร็จการจัดการศึกษา ซึ่งแสดงถึงประสิทธิภาพของการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ส่งผลให้นักเรียน มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา โดยยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และสังคมอย่างแท้จริงโดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ตลอดจนมุ่งการสร้างความร่วมมือเป็นเครือข่ายใน การบริหารวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 34)

การบริหารงานวิชาการถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบเป็นอันดับแรก และจะต้องใช้เวลามากกว่างานด้านอื่นๆ โดยมีหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการให้คำแนะนำร่วมกับคณะครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การที่จะสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายๆอย่าง ที่สำคัญที่สุดคือผู้บริหารสถานศึกษา โดยส่วนมากมักจะให้ความสำคัญกับธุรการ งานการเงิน หรือการก่อสร้างอาคารสถานที่เพราะเป็นงานที่เห็นผลชัดเจนและรวดเร็ว ให้ความสำคัญกับวิชาการน้อยกว่างานด้านอื่นๆ มักจะมอบหมายให้รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการวางแผนและ

บริหารงานวิชาการจึงทำให้งานวิชาการไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 34) งานวิชาการจึงถือว่าเป็นงานหลักและสำคัญที่สุดของสถานศึกษาที่จะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมของประเทศทั้งนี้เนื่องจากงานวิชาการจะเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาและมาตรฐานโรงเรียนซึ่งมีลักษณะคล้ายส่วนที่เป็นร่างกายของคนหรือเด็กเป็นส่วนงานที่ใหญ่ที่สุดของระบบและเป็นงานที่เป็นหัวใจของโรงเรียนโดยมีหลักสูตรเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่ใช้กำกับการจัดระบบการทำงานของโรงเรียนและใช้กำกับกระบวนการดำเนินงานในส่วนต่างๆของโรงเรียนให้ตอบสนองและสนับสนุนการทำงานวิชาการของโรงเรียนคือให้ผลผลิตที่มีคุณภาพให้ได้ คนดีที่เป็นคนสมบูรณ์งานวิชาการจึงกลายเป็นงานที่เป็นศูนย์กลางของโรงเรียนครอบคลุมโรงเรียนทั้งระบบดังนั้นโรงเรียนใดที่งานวิชาการก้าวหน้าโรงเรียนนั้นมักจะมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมและเป็นที่ยอมรับส่วนโรงเรียนใดงานวิชาการล้าหลังอ่อนด้อยโรงเรียนนั้นจะไม่เป็นที่นิยมขาดศรัทธาและไม่เป็นที่ยอมรับ (อุทัย บุญประเสริฐ. 2540 : 1) การจัดการศึกษาจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารวิชาการซึ่งจัดเป็นงานหลักของการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ ดังนั้นในส่วนของการบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักของสถานศึกษาซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าจำเป็นต้องมีระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ คุณภาพของการศึกษาจะดีหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น

- 1) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ
- 2) ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ ความ

เห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 5) ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 7) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 9) ด้านการนิเทศการศึกษา 10) ด้านการแนะแนว 11) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาและคุณภาพของอาจารย์และการบริการวิชาการ ดังนั้น การบริหารวิชาการจึงเป็นงานสำคัญ เป็นภารกิจหลักของบุคลากรทุกฝ่ายที่ต้องร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ มีความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ชัยรัตน์ ล้ำฤทธิ์. 2551 : 112)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เป็นส่วนราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาภาคบังคับในเขตพื้นที่ 7 อำเภอของจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ อำเภอชุมแพ อำเภอภูเวียง อำเภอหนองเรือ อำเภอสีชมพู อำเภอภูผาม่าน อำเภอเวียงเก่า และ อำเภอหนองนาคำ รวม 257 โรงเรียน มีบุคลากรรวมทั้งสิ้น 2,504 คน และได้รายงานผลการจัดการศึกษาในปีที่ผ่านมาทั้งด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา และ

ด้านปัจจัยอื่น ๆ ถึงแม้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการประเมินระดับชาติ (O-Net) ของนักเรียนชั้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 ค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่สูงแต่พบว่ายังมีปัญหาที่จะต้องดำเนินการแก้ไขเร่งด่วนในหลายประการคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาขาวิชาหลักจากการประเมินระดับชาติ ของนักเรียน ชั้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนบางแห่งยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาตินักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนหนึ่งยังอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และคิดคำนวณไม่เป็น ผู้บริหารบางส่วนขาดภาวะผู้นำด้านวิชาการไม่สามารถนิเทศ ช่วยเหลือครูผู้สอนได้ครูส่วนหนึ่งสอนโดยไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ขาดทักษะการพัฒนากระบวนการเรียนรู้หลักสูตรสถานศึกษาบางส่วนยังไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข และไม่นำผลงานทางวิชาการไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนเท่าที่ควรทั้งนี้ยังขาดความรู้ ทักษะด้าน ICT เพื่อใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน การจัดสรรครูผู้สอนยังไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน (แผนปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5. 2557 : 12)

จากหลักการเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยว สภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ทั้ง 8 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาและด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ เพื่อทราบระดับ สภาพปัจจุบันปัญหา

และแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปฏิบัติงานวิชาการของครูให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

วิธีการศึกษา

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยใช้แบบสอบถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ กรณีศึกษาจำนวน 3 โรงเรียน โดยมีเงื่อนไขในการเลือกดังนี้

โรงเรียน ที่เป็น Best Practice ด้านการบริหารงานวิชาการ 3 โรงเรียน โดยแบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ขนาดละ 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนโนนโก เป็นโรงเรียนแกนนำ BBL โรงเรียนยางคำเป็นโรงเรียนพระราชทาน และโรงเรียนบ้านนาگانเหลืองเป็นโรงเรียนในพื้นที่ โดยดำเนินการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์

แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

1) เอกสารบทความวิชาการแนวคิดทฤษฎีหลักการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 และเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้องและกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์

2) กำหนดรูปแบบและโครงสร้างเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์โดยข้อคำถามเป็นแบบเดียวกับที่ได้จากผลการศึกษาจากแบบสอบถามที่ต้องการสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิด 8 ด้าน คือ 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3 ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4 ด้านการนิเทศภายใน 5 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 6 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7 ด้านการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8 ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

3) นำเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของการใช้ภาษา

4) นำเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปทำการทดสอบ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างและนำแบบสัมภาษณ์ไปปรับปรุงแก้ไขเป็นฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอประธาน และกรรมการ ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับปรุงความเหมาะสมด้าน เนื้อหาและการใช้ภาษา แล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม เพื่อหาความเที่ยงตรงของด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objection Congruence) นำแบบสอบถามที่ผ่าน การปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนก นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 ซึ่งสามารถนำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน 331 ฉบับไป ไปยังผู้บริหาร และครูฝ่ายวิชาการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยนำส่งและรับคืนแบบสอบถาม ด้วยตัวเองและได้รับคืนมา ในจำนวนทั้งสิ้น 328 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 97.93 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีการคำนวณแบบต่าง ๆ เพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วยค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ความถี่ร้อยละ

ผลการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน ส่วนใหญ่แล้วเป็นโรงเรียนขนาดกลางที่มีนักเรียนตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 120 คน แบ่งออกได้เป็นผู้บริหาร จำนวน 11 คน และครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 151 คน รวมเป็นจำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 48.94 โรงเรียนขนาดเล็กเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 300คน แบ่งออกได้เป็นผู้บริหาร จำนวน 19 คน ครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 75 คน รวมเป็นจำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 28.40 และสุดท้ายคือ โรงเรียนขนาดใหญ่ แบ่งออกได้เป็นผู้บริหารสถานศึกษา 7 คน และครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 68 คน รวมเป็นจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 22.66

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จากผลการศึกษาวิจัยสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก การบริหารงานด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน ตามลำดับ ส่วนการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

2. ผลการวิเคราะห์ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5 จากผลการศึกษาวิจัยปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ในภาพรวม อยู่ในระดับน้อย ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ควรให้ครูมีการวางแผนอย่างอิสระในการริเริ่มออกแบบ และกำหนดสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระที่ได้รับมอบหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา โดยนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้อย่างเป็นระบบ ส่วนปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และครูฝ่ายวิชาการควรได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และสถานศึกษายังขาดการจัดอบรมการพัฒนาครูเพื่อให้ครูมีการจัดทำหลักสูตร ส่วนปัญหาที่สถานศึกษาจัดทำและมีปัญหาน้อยอยู่แล้ว อาจเป็นเพราะมีการจัดทำกรณีทดสอบอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบัน การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จากผลการศึกษาวิจัยสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก การบริหารงานด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากันตามลำดับ ส่วนการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

ของณปภัช รุ่งโรจน์ (2553:126-127) ได้วิจัยการบริหารงานวิชาการกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เช่นกัน แสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติงานของครูสังกัดประถมศึกษา สำนักงานพื้นที่การศึกษาเขต 5 มีมาตรฐานการปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่พอใจอย่างมาก และมีความพร้อมในการปฏิบัติงานในทุกด้าน ดังผลปรากฏตามงานวิจัย ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานในปัจจุบัน และอนาคตต่อไป

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จากผลการศึกษาวิจัยปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ในภาพรวม อยู่ในระดับน้อย ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของชวัลรัตน์ ล้ำฤทธิ์ (2551:112-113) ได้วิจัย สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายบดินทรเดชา พบว่าปัญหาการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายบดินทรเดชา โดยรวมมีการปฏิบัติปานกลาง

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ควรให้ครูมีการวางแผนอย่างอิสระในการริเริ่มออกแบบ และกำหนดสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระที่ได้รับมอบหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา โดยนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้อย่างเป็น

ระบบ ส่วนปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูฝ่ายวิชาการควร ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และสถานศึกษายังขาดการจัดอบรมการพัฒนาครู เพื่อให้ครูมีการจัดทำหลักสูตร ส่วนปัญหาที่สถาน ศึกษาจัดทำและมีปัญหาน้อยอยู่แล้ว อาจเป็นเพราะ มีการจัดทำกรณีทดสอบอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ

สรุป

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูฝ่ายวิชาการ ได้เสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถาน ศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศึกษามณฑล เขต 5 ในภาพรวม ควรให้ครูมี การวางแผนอย่างอิสระในการริเริ่มออกแบบ และ กำหนดสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระที่ได้รับมอบ หมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของสถาน ศึกษา โดยนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้อย่างเป็น ระบบส่วนปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูฝ่ายวิชาการควร ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และสถานศึกษายังขาดการจัดอบรมการพัฒนาครู เพื่อให้ครูมีการจัดทำหลักสูตร ส่วนปัญหาที่สถาน ศึกษาจัดทำและมีปัญหาน้อยอยู่แล้ว อาจเป็นเพราะ มีการจัดทำกรณีทดสอบอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ

1. สถานศึกษาควรมีการมอบหมาย ภาระงานให้ชัดเจนกับบุคลากร ควรมีการจัดฝึก อบรม เพื่อทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงาน ด้านต่างๆ
2. สถานศึกษาควรการพัฒนา ระบบ ประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาและ ให้ความรู้ด้านการประกันคุณภาพให้แก่ครูอย่าง เป็นระบบและต่อเนื่อง
3. สถานศึกษาควรส่งเสริมชุมชนให้เกิด ความร่วมมือร่วมกับครู หน่วยงาน โรงเรียน เพื่อ เพิ่มความเข้มแข็งทางวิชาการตามวัตถุประสงค์ที่ ตั้งไว้
4. สถานศึกษาควรมีกรณีทดสอบภายใน เพื่อให้ครูมีการพัฒนาความรู้ความสามารถด้วยการ ศึกษาศึกษา หาความรู้ ศึกษาดูงาน อบรม เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผศ.ดร.กาญจน์ เรือง มนตรี ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.พงษ์ศักดิ์ ภูกาบขาว กรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.โกวิทย์ เทศบุตร ประธาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.อรนุช ศรีสะอาด และอาจารย์ ดร.พัชรกฤษฎี พวงนิล กรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ ได้ให้คำแนะนำรูปแบบการนำ เสนอข้อมูลในงานวิจัย และได้เสียสละเวลาให้คำ ปรีกษาและชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กมล ภูประเสริฐ. (2545). *การบริหารงานสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: เมธีพิปส์จำกัด.
- กรมวิชาการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2)พ.ศ.2545*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.
- กรมวิชาการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2545). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2546 ก). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิติมา ปรีดีดิถลก. (2532). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: อักษรพาพัฒนา.
- กุลศรี พิกุลแกม. (2551). *การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2(วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร)*
- กัมพล ชันทะวงษ์. (2555). *แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไม้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25(วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น)*
- เกษร ใจชื่น. (2550). *ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2.วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ไกรเลิศ โพธิ์นอก. (2542). *แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).*
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน.(2541). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุโขทัยธรรมาราช, มหาวิทยาลัย. (2523). *เอกสารการสอน ชุด วิชาการระบบการเรียนการสอน หน่วยที่ 11- 15*. กรุงเทพฯ : สารมวงชน.
- สุนทร เพ็ชรพราว. (2551). *ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษจันทบุรี เขต 1.วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา : มหาวิทยาลัยบูรพา.*

- สุวิมล ว่องวานิช. (2540). *แนวคิดและหลักการของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ.
- สุโขทัยธรรมาราช,มหาวิทยาลัย. (2525). *เอกสารการสอนชุดวิชาการวางแผนพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษา*. หน่วยที่ 1-6. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ(ร.ส.พ.).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง(พ.ศ.2552-2561)*, กระทรวงศึกษาธิการ.สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- อารีพันธ์มณี. (2545). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : เลฟแอนเปส.
- อรอุมา ศึกษา. (2550). *แนวทางในการนำ Balanced Scorecard มาใช้ในการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยบัณฑิตศึกษากิจการ จัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น)*.
- อภิญา รัตนโกเมศ. (2555). *การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดร เขต 3(วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น)*.
- อำรุจันทวานิช. (2542, เมษายน-มิถุนายน). *แนวคิดการประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ*. รัฐวาริรักษ์. 41(2).
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). *หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: เอส ดี เพรส.
- Andrew Bugg, *Quality Assurance and Improvement Planning in Illinois High Schools*, (Ph.D. Educational Administration, Illinois University, (2009):256-298.
- Joseph P.Atria, *The Effect of the Illinois Quality Assurance and Improvement Planning Process on Chicago Publics school Attitudes toward School Improvement*. (Ed.D. Educational Administrations, Illinois University, (2009), 342-367.
- Hohl, Michael F.(2006). *The relationship between student perception of school climate and academic achievement in Catholic middle school*. Ph.D. dissertation, Walden University.
- Michael Joseph, Buzzi, *The Relationship of School Effectiveness to Selected Dimensions of Principals Instructional Leadership in Elementary School in the State of Connecticut* *Dissertation Abstracts International* 51-12 (June 2010): 248-278
- Ross J Glenn, *Curriculum Development in Junior/Community College. The State-of-the-Art as View by the Arcade Affaice Office*. (online) , accessed 7May 2010. Available from: <http://Ericae.Net/ericelb/Ed/8871010.html>.
- Yamauchi, Laura Gabriela.(2008). *Effects of muitimedia instructional material on students'learning and their perceptions of the instruction*. Ed.D. dissertation, Iowa State University.
- Yamauchi, Laura Gabriela.(2008). *Effects of muitimedia instructional material on students'learning and their perceptions of the instruction*. Ed.D. dissertation, Iowa State University.